

מוסף OF ברכה THE LAST PARAGRAPH OF THE MIDDLE ראש חודש FOR שמונה עשרה

In Newsletter 8-39, we asked a question that was left unanswered: why וידוי, in the form of the words: מוסף שמונה עשרה or לפי שהטאנו, is omitted from the middle ברכה of עשרה for ראש חודש when it falls on a weekday while we include וידוי in the middle ברכה of שמונה עשרה for ראש חודש when it falls on a שבת. At that time, we noted that the version of the middle ברכה of עשרה מוסף שמונה עשרה for ראש חודש when it falls on a weekday provided by the ם רמב"ם did include וידוי. It is a version of the ברכה that is still recited today by those who follow נוסח תימן.

Perhaps we can suggest a possible explanation for the practice of omitting וידוי from the middle ברכה of עשרה מוסף שמונה עשרה for ראש חודש when it falls on a weekday by focusing on some of the words in the ברכה itself. Of particular interest are the words: אהבת עולם תביא להם וברית, אבות לבנים תזכור, a lifetime of love You shall provide them and the covenant You entered with their forefathers, You shall remember. In the סידור of רב סעדיה גאון and in נוסח רומא, those words are followed by the phrase: אז ישישו עמך ועדתך בעשותם קרבנם על גבי מזבחתך; then Your nation will rejoice in their bringing the sacrifices upon Your altar. What is the ברית, the covenant, that we are asking G-d to remember?

פירושי סידור התפילה לרוקה [קית] מוסף ר"ח בחול עמוד תרכט—אהבת עולם תביא להם שכת"י אהבת עולם אהבתך, תביא להם גאולתך, וברית אבות לבנים תזכור, ברית אבות שנשבעת להרבותם ולגאלם, תזכור לבנים לדורות האחרונים, ותחדש עלינו לטובה לזכור ברית אבות כאשר עשית במצרים.

Translation: A lifetime of love You shall provide them, as it is written: My love shall be an eternal Love. Deliver Your redemption of them. The covenant You entered with their forefathers, You shall remember. The covenant You entered with their forefathers to increase the number of the Jewish People and to rescue them, remember for the benefit of their descendants. Renew the new month favorably by causing it to be the moment when You remember and fulfill the covenant entered into with the Forefathers, in the same manner as You rescued the Jewish People when they were enslaved in Egypt.

The explanation of the רוקח should remind you of a prayer that we present each day; i.e. סמיכת גאולה לתפלה, linking redemption to עשרה שמונה עשרה. Although the words: סמיכת גאולה לתפלה constitutes a rule, in truth the act of linking the ברכה of גאל ישראל to the first ברכה of שמונה עשרה, the ברכה of אבות, represents a prayer. That prayer can be best expressed by citing the words that introduce the ברכה of גאל ישראל in מנהג ארץ ישראל: מנהג אבות תושיע בנים: מנהג אבות תושיע בנים; in the merit of our forefathers, rescue their descendants. In other words, we request from G-d that just as G-d kept His covenant with our forefathers by rescuing the Jewish People from Egypt,

may G-d uphold His covenant to rescue us from our present difficulties. The inclusion of the line: מוסף שמונה ברכה אהבת עולם תביא להם וברית אבות לבנים תזכור for ראש חודש when it falls on a weekday, indicates that a similar prayer is being made there.

In the opinion of the רמב"ם, the words that then follow are: מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחק מעל ארמתנו. We can pose a challenge to that practice: Are we not undermining our request for redemption by immediately thereafter confessing to our sins? How are we to explain the practice of the רמב"ם? To understand the mindset of the רמב"ם, it may be necessary to examine the רמב"ם's version of the last paragraph of the middle ברכה of עשרה for ראש חודש when it falls on a weekday:

רמב"ם סדר תפילות נוסח הברכות האמצעיות-יהי רצון מלפניך יי א-להינו וא-להי אבותינו שתחדש עלינו את ראש החדש הזה לטובה ולברכה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ויהי ראש החדש הזה קץ וסוף לכל חטאתינו וצרותינו תחלה וראש לפדות נפשנו כי בעמך ישראל מכל האומות בחרת וראשי חדשים להם נתת. ברוך אתה י-י מקדש ישראל וראשי חדשים.

Translation: Yibei Ratzon . . . May this first day of the new month bring an end to our sinning and to our troubles and become the beginning of the redemption of our souls . . . Baruch Ata . . . Mikadesh Yisroel V'Roshei Chadashim.

Contrast the רמב"ם's version of the end of the ברכה with that found in the סידור of רב סעדיה גאון:

סידור רב סעדיה גאון-א-להינו וא-להי אבותינו חדש עלינו את יום ראש החדש הזה לטובה לברכה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום לגאולה ולישועה לסליחות הטא ולמחילות עון חדשהו עלינו לטובה כרוב רחמך כמו שנכון זרע אברהם לפניך בגלל שמך הקרוי עלינו ויהיה יום החדש הזה קץ וסוף לצרותינו תחלה וראש לרוחתינו כי בישראל עמך בחרת מכל האומות וחקי חדשים להם קבעת. ברוך אתה י-י מקדש ישראל וראשי חדשים.

Translation: Elokeinu V'Elokei Avoseinu . . . May the new month bring favorable events in keeping with Your compassionate nature, just as You favor the descendants of Avrohom because Your name is part of their name. May this first day of the new month bring an end to our our troubles and become the beginning of our comfort . . . Baruch Ata . . . Mikadesh Yisroel V'Roshei Chadashim.

In the רמב"ם's version of the ברכה, we ask G-d to cause the new month to bring the cessation of sin in addition to the end of our difficulties. In the version presented by רב סעדיה גאון, we ask G-d to cause the new month to bring the cessation of our difficulties, only. We can frame the differences between the two version of the ברכה as involving the following issue: will the ultimate redemption come to the Jewish People only after the Jewish People eradicate all sin or will it come when G-d decides to keep His covenant irregardless of whether the Jewish People has overcome sin? It would appear from the wording chosen by the רמב"ם that the רמב"ם holds that the ultimate redemption will only come to the Jewish People if the Jewish People first eradicate all sin. That view of the redemption explains why the רמב"ם requires the recital of ידי

להבין את התפלה

even after asking G-d to remember His covenant. We acknowledge that the confession of our sin is a necessary step in bringing the ultimate redemption. In contrast, **רב סעדיה גאון** does not include the cessation of sin as one of the acts for which we pray. He includes only a prayer that the new month bring about the end of our difficulties and the commencement of the ultimate redemption. To confess our sins under those circumstances would be tantamount to arguing against what we had just asked.

These two views on the issue of reciting **וידוי** on **ראש חודש** when it falls on a weekday may also be reflected in the definition of the line: **זמן כפרה לכל תולדותם**. The **ראש חודש** would view **ראש חודש** as a day of forgiveness for all sin that occurred in the previous month while **רב סעדיה גאון** would view **ראש חודש** as a day of forgiveness for the specific sin for which the sin offering was brought on **ראש חודש**; i.e. sins which the person did not realize he was committing either before he committed them or after committing them. They are sins that only G-d knows were committed.

When **ראש חודש** falls on **שבת**, all include **וידוי** in the form of the words: **לפי** or **מפני הטאינו** in the middle **ברכה** of **עשרה** for **ראש חודש** because the **ברכה** on **שבת** does not include the line: **אהבת עולם תביא להם וברית אבות לבנים תזכור**. In addition, we omit that line on **שבת** because **אליהו הנביא**, who will come first to announce the arrival of the **משיח**, is not expected to make that appearance on a **שבת**. Lastly, it is clear that the **ברכה** of **שבת ראש חודש** was composed out of the same mould from which the middle **ברכה** of **עשרה** for the **שלוש רגלים** was penned. In contrast, the middle **ברכה** of **עשרה** for **ראש חודש** when it falls on a weekday appears to have been composed after and with a strong messianic theme.

Currently, the wording of the last paragraph of the middle **ברכה** of **עשרה** for **ראש חודש** when it falls on a weekday differs from the versions we reviewed above. The present version in **נוסח אשכנז** contains twelve requests and we insert a thirteenth request in leap years: א-להינו וא-להי אבותינו, חדש עלינו את החדש הזה, לטובה ולברכה, לששון ולשמחה, לישועה ולנחמה, לפרנסה ולכלכלה, לחיים ולשלום, למחילת חטא ולסליחת עון (בשנת העבור): ולכפרת פשע. כי בעמך ישראל בחרת מכל האמות, וחקי ראשי חדשים להם קבעת. ברוך אתה י-י, מקדש ישראל וראשי חדשים.

In **נוסח ספרד** and among Sephardim the wording is as follows:

א-להינו וא-להי אבותינו, חדש עלינו את החדש הזה, לטובה ולברכה, לששון ולשמחה, לישועה ולנחמה, לפרנסה ולכלכלה, לחיים טובים ולשלום, למחילת חטא ולסליחת עון (בשנת העבור): ולכפרת פשע. ויהי החדש הזה סוף וקץ לכל צרותינו, תחלה וראש לפדיון נפשנו. כי בעמך ישראל בחרת מכל האמות, וחקי ראשי חדשים להם קבעת. ברוך אתה י-י, מקדש ישראל וראשי חדשים.

The words: **ולכפרת פשע** that we add in leap years was included as part of the paragraph in סדר רב עמרם גאון:

סדר רב עמרם גאון (הרפנס) סדר ראש חודש-א-להינו וא-להי אבותינו חדש עלינו את החדש הזה לטובה ולברכה לששון ולשמחה לישועה ולנחמה לפרנסה ולכלכלה למחילת חטא ולסליחת עון ולכפרת פשע. כי בישראל עמך בחרת מכל העמים. וחוקי ראשי חדשים להם קבעת. ברוך אתה ה' מקדש ישראל וראשי חדשים.

The version of the ברכה as found in סדר רב עמרם גאון contains only eleven requests.

The מחזור ויטרי, in his version of the ברכה omits the words: **ולכפרת פשע**:

מחזור ויטרי סימן רלב' -א-להינו וא-להי אבותינו חדש עלינו את יום ראש החדש הזה לטובה לברכה לששון ולשמחה לישועה ולנחמה לפרנסה ולכלכלה לריוח להצלה לחיים ולשלום למחילת חטא לסליחת עון ותרצה לפניך תפילת עמוסך כתמידי יום וכקרבן מוסף כי בישראל עמך בחרת מכל האומות וחוקי ראשי חדשים להם קבעת. ברוך אתה י-י מקדש ישראל וראשי חדשים.

The מחזור ויטרי includes fifteen requests in his version of the ברכה.

The custom to recite twelve requests in that paragraph corresponding to the twelve months of the year developed during the period of the חסידי אשכנז:

פירושי סידור התפילה לרוקה [קיה] מוסף ר"ח בחול עמוד תרל' -א-להינו וא-להי אבותינו חדש עלינו את החדש הזה, שמתחדשת הלבנה במולדה. לטובה ולברכה לששון ולשמחה לישועה ולנחמה לפרנסה ולכלכלה לחיים ולשלום למחילת חטא ולסליחת עון, הרי י"ב דברים, כנגד י"ב חדשים, וי"ב שעות ביום וי"ב שעות בלילה, וי"ב מזלות, וי"ב שבטים, זכותן יגן עלינו.

Translation: Elokeinu V'Elokei Avoseinu Chadesh Aleinu Es Ha'Chodesh Ha'Zeh. These words represent the Moon which renews itself when its first phase begins to appear each month. L'Tova . . . Oo'Laslichas Avon. These twelve words represent the twelve months of the year, the twelve hours of each day, the twelve hours of each night, the twelve signs of the Zodiac and the twelve tribes. May the merit of all of them be our protection.

None of the early sources refer to the practice of including a thirteenth request in leap years. The following represents one of the first comments on the practice to add the words: **ולכפרת פשע** to correspond to the thirteen months in a leap year:

אליה רבה² סימן תכנ'-ביש נוסחאות כתב בשנת עיבור ולכפרת פשע, ושמעתי טעם דיש י"ב לשונות לטובה ולברכה וכו' נגד י"ב חדש, לכך אומרים עוד ולכפרת פשע נגד עיבור. ואני לא מצאתי נוסחא זו באבודרהם ושום מקום, גם טעם י"ב לשונות הנ"ל לא ראיתי³. ובאמת בכל חדש צריכין לכולן, ועיין סי' תכ"ב סעיף ב' [סק"ב]. ולנוסחא זו ראוי לאומרו בכל חדשי אותו שנה, כמו שאומרים י"ב לשונות בכל חודש, וכן משמע לישנא דנוסחא בשנת עיבור ולא נקט בחדש עיבור.

1. 12th to 13th Century CE in the Rhineland.

2. Rabbi Eliyahu ben Rabbi Binyamin Wolf Shapiro was born in Prague c. 1660. One of the great deciders of his generation. He was the brother-in-law of Rabbi David Oppenheim and Rabbi Ya'akov Reisher (author of the Chok Ya'akov), as well as a disciple-colleague of Rabbi Avraham Gombiner, author of the Magen Avraham. He served as rabbi in Kalin and Tiktin, and then was appointed as preacher and Rosh Yeshiva in Prague Rabbi Eliyahu Shapira died in 1712. (Bar Ilan Digital Library)

3. Apparently the אליה רבה did not have access to the פירושי סידור התפילה לרוקה.

להבין את התפלה

Translation: In some versions of the Siddur, we find a note that in leap years, one should add: and the forgiveness of sin. I heard that the practice is based on the fact that the standard Bracha contains twelve requests corresponding to the twelve months of the year. In a leap year, when a thirteenth month is added, a thirteenth request is added as well. I could not find a reference to this practice in the Avudrohom or in any other early source nor did I find a source that explained why we recite twelve requests in the Bracha. In truth, we have a need for all thirteen acts in every month-see Siman 422, 2. It is appropriate to recite this wording in every month of a leap year just as we recite the twelve requests in each month of the year. Doing is probably what the instruction: "in leap year" was meant to convey. Certainly it should not be interpreted as requiring the addition of the thirteenth request only on the Rosh Chodesh of the thirteenth month.

The basis for adding a thirteenth request as provided by the **אליה רבה** is the explanation that is generally given for the practice. The following may be the true source and provide the authentic basis for the practice:

של"ה⁴ פרשת שמות שובבי"ם ת"ת-א. ועתה הנני נותן טעם למה בשנת העיבור מהראוי לעשות תשובה ביותר משאר השנים, רבותינו ז"ל (חולין ס ב) אמרו, 'שני המארת הגדלים' (בראשית א, טז), חמה ולבנה שוים נבראו היו משתמשים בכתר אחד, ואחר כך מחמת הקטרוג אמר לה הקדוש ברוך הוא לכי ומעטי את עצמך. והנה רבותינו ז"ל דברו בחמה ולבנה התחתונים הנראות לנו, אבל רומזים לחמה ולבנה העליונים וגבוה מעל גבוה, כמבואר לחכמי המקובלים (עץ חיים שער מיעוט הירח פ"א).

Translation: I will now provide the basis for the belief that leap years are particularly favorable times to perform Teshuva. Our Sages taught (Chulin 60b): The two great luminaries (Bereishis 1, 16), the Sun and the Moon, were created to be equal in size and to share one crown. Thereafter as the result of a dispute instigated by the Moon, G-d instructed the Moon: Go and reduce your size. Although our Sages were referring to the Sun and the Moon that are visible on Earth, they also had in mind the Sun and the Moon that are in the Heavens, in an area that is higher than high as explained by the Scholars of Kabbalah (Eitz Chayim Gate: The Reduction In The Size Of The Moon, Chapter 1).

עוד נודע ונתפרסם בספריהם, כי מכח ענין קטרוג הזה נמשך למטה קטרוג הקליפה, הוא היצר הרע הוא השטן היורד ומחטיא ועולה ומקטרג. ולעתיד יהיה 'אור הלבנה כאור החמה' (ישעיה ל, כו), ויתבטלו הקליפות, ויהיו כולם יודעים את ה' ולא יהיה יצר הרע. ועתה אודיעך, אם לא היה ענין מעוט הירח, לא היה עולמים שום עיבור, כי בודאי אם היו משתמשים בכתר אחד היה סיבובם ומהלכם שוה. ועתה שנתפרדו, אז אין מהלכם וסיבובם שוה, וצריכין לעשות שבע עיבורים במחזור, כדי להשוות שנות הלבנה, דהיינו י"ב חדשי השנה, שיבא בשנה החמה שהיא שס"ה יום, כדי שיבא פסח בחדש האביב, וסוכות בשעתו בזמן האסיף. נמצאו העיבורין שבאו מכח הקטרוג, הם גרמו שנתהו קטרוג שלמטה המביא לידי הטא, על כן בשנת העיבור ראוי ביותר לתשובה.

Translation: It also became known through their books that because of the dispute instigated by the Moon, a spiritual impurity that functions as an instigator became part of the earthly world; i.e. the evil inclination. That is the Satan who comes down from Heaven and causes sin and then returns to Heaven and points to the sin he caused as an argument against mankind. Some day "the light of Moon will once again equal the light of the Sun"

4. Rabbi Isaiah b"r Abraham haLevi Horowitz was born in Prague ca. 1560 to a family of rabbis. His father was among the luminaries of Poland, a disciple of the Rama, and was Rabbi Isaiah's mentor. Later he studied with Maharam of Lublin, Rabbi Joshua Wolk Katz, author of the Semah. He died in 1630. (Bar Ilan Digital Library)

(Yeshayahu 30, 26) and the spiritual impurities will be eliminated. All will recognize G-d and no longer will there be an evil inclination. Now let me tell you that without the incident involving the reduction in the size of the Moon, there never would have been a need to create leap years. If the Moon and the Sun had graciously shared a crown, their orbits and movements would have run parallel. Once the size of the Moon was changed, the orbits and movements of the Sun and the Moon no longer ran parallel to each other. It became necessary to create seven leap years in every nineteen year cycle in order to have the lunar year which is twelve months long correspond to the solar year which is 365 days in order that Pesach always fall in the Spring and Succos always corresponds with its correct time which is the harvest season. We can therefore conclude that the leap years which developed because of the conflict incited by the Moon, caused an instigator to be present on Earth which causes sin. Based on that, a leap year is a particularly favorable time to perform Teshuva.

It would appear from the comments of the של"ה that the words: ולכפרת פשע were not added to accomplish the goal of reciting a request for each of the thirteen months of a leap year. Instead, we add one more request having to do with the forgiveness of sin during a leap year as an additional reminder that a leap year is a fortuitous time to perform תשובה. The comments by the של"ה also answer an additional question: why add the words: ולכפרת פשע as an additional request when those words share a similar meaning with the words: למחילת חטא ולסליחת עון which we already say. We can respond that we need as many reminders as we can give ourselves that we should perform תשובה in a leap year.

The משנה ברורה summarizes several of the customs that developed surrounding the practice of reciting the words: ולכפרת פשע in the middle ברכה of עשרה שמונה for ראש חודש when it falls on a weekday:

משנה ברורה סימן תכנ'–וכן יש אומרים ולכפרת פשע; ויש שאינם אומרים רק בשנת העיבור; ואפילו בשנת העיבור יש שאינם אומרים אותו אלא עד כלות חודש העיבור דהיינו עד אחר חודש אדר ובכל אלה נהרא נהרא ופשטיה וכל אחד יעשה כמנהג המקום.

Translation: Some include the words: Oo'Li'Chaparas Pesha on every Rosh Chodesh; some recite the words on every Rosh Chodesh during a leap year; among those who limit the recital of the words to only leap years, some say the words beginning Tishrei and ending on Rosh Chodesh Adar 2. Each one is a correct practice. Everyone should follow the custom of his community.

The משנה ברורה omitted one custom alluded to by the אליה רבה; i.e. some included the words: אדר ב' of ראש חודש only for ולכפרת פשע.

Let us close with one additional justification for adding the words: ולכפרת פשע to the middle ברכה of עשרה שמונה for ראש חודש when it falls on a weekday:

עולת החדש – הרב קלמן אליעזר פרנקל – page 36 – בשנת העיבור מוסיפין ולכפרת פשע. וטעמו, לפי שמוצאין השנה ממנהגה יש לחוש לשגגה, אולי טעו החכמים שבהם שגגה עולה זדון, ובעי כפרה ע' תו"ם חדשים סנהדרין פ"א ב ד"ה בשלשה מתחילין. (נפש חיה).

Translation: In a leap year we add the words: Oo'Li'Chaparas Pesha to Mussaf Shemona Esrei on Rosh Chodesh. We do so because we are interfering with the standard length of a year. As a result, we run the risk of unintentionally erring. We have to account for the possibility that our Sages erred in scheduling a leap year and would then be liable to bring a sin offering and would therefore, require forgiveness.